

בש"פ 8473/19 - מדינת ישראל נגד חמאדה אלטלקאת

בבית המשפט העליון

בש"פ 8473/19

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: חמאדה אלטלקאת

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום
19.12.2019 במ"ת 62677-06-19 שניתנה על ידי
כבוד השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: כ"ב בכסלו התש"פ (20.12.2019)

בשם העוררת: עו"ד רוני זלושינסקי

בשם המשיב: עו"ד עלי אבו לבן

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 19.12.2019 במ"ת 62677-06-19 (השופט נ' אבו טהה), בגדרה קיבל בית המשפט את בקשת המשיב, חמאדה אלטלקאת (להלן: אלטלקאת), והורה על שחרורו ממעצר בפיקוח אלקטרוני לחלופת מעצר בקרית עקרון.

2. נגד אלטלקאת ונגד שלושה נאשמים נוספים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של סחר בנשק, נשיאה והובלת נשק וקשירת קשר לביצוע פשע. על-פי המתואר בכתב האישום, ביום 22.5.2019 התקיימה שיחה טלפונית בין סוכן משטרת לבין אדם בשם סמיר. במהלך השיחה ביקש הסוכן מסמיר, כי ישיג עבורו נשק מסוג 'קרל גוסטב'. לאחר

עמוד 1

מספר שיחות נוספות, קבעו השניים להיפגש ביום 29.5.2019 לצורך ביצוע העסקה. בשלב זה, פנה סמיר לאטלקאת, וביקש כי ישיג עבורו את הנשק. אלטלקאת הסכים ויצר קשר עם שניים מהנאשמים הנוספים לשם השגת הנשק. ביום ביצוע העסקה, נפגשו הסוכן, סמיר ואלטלקאת, אשר הביא עמו את הנשק, ונסע עם הסוכן לשטח שבו יוכלו לבדוק את תקינותו. לאחר שהנשק נבדק, העביר הסוכן לאלטלקאת סכום של 15,000 ₪ במזומן בתמורה לנשק.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה העוררת בקשה להורות על מעצרו של אלטלקאת עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בא-כוחו של אלטלקאת הסכים לקיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו, ולבקשתו הורה בית המשפט על הגשת תסקיר מעצר מאת שירות המבחן. ביום 30.7.2019 הוגש התסקיר, בו נבחנה חלופת מעצר בבאר שבע, בפיקוח הוריו ובני משפחה נוספים. בתסקיר, עמד שירות המבחן על גורמי הסיכון בעניינו של אלטלקאת. צוין, כי הוא מגיע מרקע משפחתי מורכב, ונעדר דמויות סמכותיות. הוא מחזיק בדימוי וערך עצמי נמוכים ומתאמץ לרצות את סביבתו. שירות המבחן התרשם, כי הוא מחזיק בעמדה עצמית קורבנית ומתקשה לבחון את התנהלותו באופן ביקורתי. נוכח האמור, ועל אף שניכר כי חוויית המעצר מהווה אלמנט מרתיע ומשברי עבורו, התרשם שירות המבחן, כי קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות עבריינית. אשר לחלופה שהוצעה, ציין שירות המבחן, כי הערבים יתקשו להציב לאלטלקאת גבולות ברורים ולזהות מצבי סיכון. לפיכך, לא בא שירות המבחן בהמלצה על שחרורו ממעצר. בדיון שהתקיים ביום 31.7.2019 ביקש בא-כוחו של אלטלקאת, כי יערך תסקיר משלים שבו תיבחן האפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני באותה דירה, ובית המשפט נעתר לבקשתו. בתסקיר המשלים, שהוגש ביום 7.8.2019, ציין שירות המבחן, כי נפגש שוב עם אמו ועם אחיו הגדול של אלטלקאת. משיחה זו עלה, כי הם נקטו בצעדים המעידים על נכונותם לסייע לאלטלקאת, וכי אמו הכירה בקשייה לספק לו תמיכה בעבר והביעה נכונות לסייע לו כעת. נוכח האמור, התרשם שירות המבחן, כי יש ביכולתה של אמו של אלטלקאת להציב לו גבולות ולהוות עבורו דמות מכילה, והמליץ על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בפיקוחה, כשאחיו יהיה מפקח ערב מגבה. ביום 8.8.2019 אימץ בית המשפט את המלצת שירות המבחן, והורה על מעצרו של אלטלקאת בפיקוח אלקטרוני. נקבע, כי על אף שחלקו במעשים דומיננטי, הוא אינו היוזם או הבכיר בשרשרת המעורבים. הודגש, כי עסקינן בבחור צעיר מאוד, ללא הרשעות קודמות, וכי "לא מצטיירת תמונה של סוחר נשק בקיא וממולח". בנוסף, הטיל בית המשפט על אלטלקאת צו פיקוח מעצר למשך חצי שנה, והורה לשירות המבחן להכין עבורו תכנית טיפולית.

4. ביום 28.10.2019 הגיש אלטלקאת בקשה לעיון חוזר בהחלטת בית המשפט המחוזי, ובגדרה ביקש לשחררו לחלופת מעצר בקריית עקרון, ולהתיר לו לעבוד בחנות חומרי הבניין הנמצאת במקום החלופה. בבקשה נטען, כי המעצר בפיקוח אלקטרוני הוביל להתדרדרות במצבו הנפשי וכי למשפחתו קשה לעמוד בנטל הכלכלי של תשלום השכירות עבור הדירה בבאר שבע. לדבריו, החלופה שהוצעה מספקת, שכן היא מרוחקת ממקום ביצוע העבירות, ובמקביל יצטרפו לפיקוח שני ערבים נוספים ממשפחתו של אלטלקאת, שהסכימו לקחת אותו תחת חסותם. העוררת התנגדה לבקשה, וטענה כי אין בחלופה המוצעת כדי להפיג את מסוכנותו של אלטלקאת במידה שתניח את הדעת. בתסקיר משלים שהוגש מטעם שירות המבחן צוין, כי גורמי הפיקוח מבינים את המוטל עליהם ויוכלו להוות דמויות סמכותיות ולהציב גבולות ברורים לאלטלקאת. יחד עם זאת, נוכח מספר הפרות של תנאי הפיקוח, לצד רמת הסיכון להישנות התנהגות עבריינית, הביע שירות המבחן את עמדתו כי "טרם בשלה העת להסרת רכיב הפיקוח האלקטרוני". שירות המבחן המליץ, כי המעצר יועתק למקום המוצע בקריית עקרון, וכי אלטלקאת יוותר בפיקוח אלקטרוני שם. ביום 19.12.2019 נעתר בית המשפט לבקשתו של אלטלקאת, והורה על שחרורו לחלופה המוצעת בקריית עקרון, מבלעדי איזוק אלקטרוני, שאינו אפשרי שם. בהחלטתו, עמד בית המשפט על התרשמותו החיובית מהמפקחים, על המצוקה הכלכלית של משפחתו של אלטלקאת, ועל גילו הצעיר ועברו הנקי. הודגש, כי מקום החלופה המוצעת מגודר ומרושת במצלמות במעגל סגור והחלופה כוללת פיקוח מלא ומתמיד.

5. מכאן הערר שלפני, בגדרו נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שהורה על שחרורו של אלטלקאת לחלופת המעצר. לטענת העוררת, עניינו של אלטלקאת אינו נופל בגדר המקרים החריגים בהם יורה בית המשפט על שחרור נאשם העומד לדין בעבירות נשק לחלופת מעצר. העוררת סבורה, כי מעשיו של אלטלקאת מעידים על מעורבות עבריינית עמוקה ועיסוק אינטנסיבי בתחום הנשק הבלתי-חוקי. כמו כן צוין, כי להערכת שירות המבחן קיים סיכון להישנות המעשים, ולא קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים סטייה מהמלצת שירות המבחן, לפיה ישאר אלטלקאת במעצר בפיקוח אלקטרוני. עוד נטען, כי בית המשפט הלך כברת דרך לקראת אלטלקאת, בכך שהורה על מעצר בפיקוח אלקטרוני חלף מעצרו מאחורי סורג ובריח ואין הצדקה להקלה נוספת, לא כל שכן, נוכח ההפרות של תנאי המעצר. לבסוף הודגש, כי מיקום החלופה המוצעת, בחנות לחומרי בניין, מאפשר מפגש עם העוברים ושבים בחנות באופן שמגביר את הסיכון להישנות העבירות.

6. בדיון שהתקיים לפני ביום 20.12.2019, שב ב"כ העוררת על טענותיו והדגיש, כי הפרותיו של אלטלקאת את תנאי המעצר, מעידות על כך שלא ניתן לתת בו אמון ולהסיר את הפיקוח האלקטרוני. מעבר לאיחורים בחזרה למקום המעצר, ההפרות כוללות גם אירוע חמור של שבירת מקלט שמשמש לפיקוח האלקטרוני לאחר ריב עם אביו. בנסיבות אלה, נוכח חומרת העבירות, ולאור המלצת שירות המבחן להותירו בפיקוח אלקטרוני - יש להורות על המשך המעצר בפיקוח אלקטרוני. מנגד, טען בא-כוחו שלא אלטלקאת, כי החלופה המוצעת בקרית עקרון טובה יותר מהחלופה הנוכחית, שכן היא מרוחקת יותר ממקום המעשים, והמפקחים סמכותיים ומתאימים יותר למשימה. הודגש, כי אין לאלטלקאת התנגדות עקרונית לפיקוח אלקטרוני במקום החלופה החדש, אלא שהדבר אינו אפשרי מבחינה טכנית. לכן, המלצת שירות המבחן למעצר בפיקוח אלקטרוני במתווה שהוצע בקרית עקרון אינה ישימה. נוכח קשייה הכלכליים של המשפחה, אף הותרת המתווה הקיים בבאר שבע אינה אפשרית עוד. קיימת אפשרות מעצר בפיקוח אלקטרוני ביישוב ערערה, אולם היא תחזיר את אלטלקאת לזירת המעשים, ואינה מיטבית מההיבט השיקומי. פרט לכך, אין בנמצא אפשרויות נוספות, והאלטרנטיבה היא השבתו למאסר מאחורי סורג ובריח. אשר לאירוע שבירת המקלט, נטען כי בוצע על רקע מצוקה נפשית, שמתעצמת נוכח 'סיר הלחץ' של המעצר. לבסוף, נטען כי על אף שעסקינן בעבירות נשק, יש להתחשב בכך שאלטלקאת צעיר מאד, שזו עבירתו הראשונה, שהופעל על-ידי אחרים, ואינו עומד מאחורי התכנית העבריינית. בנסיבות אלה, יש לשחרר את אלטלקאת לחלופה המוצעת בקרית עקרון.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בערר, על נספחיו, ושקלתי את טענות הצדדים, אלו שבכתב ואלו שבעל-פה, באתי לכלל מסקנה, אמנם לאחר התלבטות קשה, כי דין הערר להידחות. אמנם, כפי שטענה העוררת, לא בנקל יסטה בית המשפט מהמלצתו של שירות המבחן. דא עקא, שבעניינו לא ניתן ליישם את המלצת שירות המבחן, שכן אין אפשרות טכנית למעצר בפיקוח אלקטרוני במתווה המוצע בקרית עקרון. השאלה שלפנינו היא האם יש במתווה זה כדי להגשים את תכליות המעצר, גם ללא פיקוח אלקטרוני. לשיטת ב"כ העוררת יש לענות על שאלה זו בשלילה, נוכח ההפרות של תנאי המעצר, המצביעות על כך שלא ניתן לתת אמון באלטלקאת. אינני משוכנע כי כך הוא. דומני, כי ההפרות בוצעו על רקע 'סיר הלחץ' שבו נמצא אלטלקאת, ומתוך מצוקה נפשית. אין מדובר בניסיון להימלט מן הדין או לבצע עבירות נוספות. המתווה המוצע בקרית עקרון יכול להניח את הדעת, הן בשל זהות המפקחים, אשר הרשימו את שירות המבחן ואת בית המשפט המחוזי, הן נוכח המרחק הגיאוגרפי שבין המיקום המוצע לבין זירת ביצוע העבירות. אין להקל ראש בחומרת המעשים שמדובר בהם; עסקינן בעבירות שברירת המחדל לגבי מבצעייהן היא מעצר עד תום ההליכים. אולם בנסיבות העניין, ובשים לב לנסיבותיו האישיות של אלטלקאת, גילו הצעיר, חלקו בעבירה, הריחוק, עברו הנקי וטיב הפיקוח, שוכנעתי כי יש בחלופה המוצעת כדי להגשים את תכליות המעצר.

8. אשר על כן, הערר נדחה. אלטלקאת ישוחרר אפוא לחלופת מעצר בקרית עקרון בהתאם לתנאים שנקבעו בהחלטת בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, כ"ז בכסלו התש"פ (25.12.2019).

שׁוֹפֵט
